

Genopretning af Søborg Sø

Præsentation ved
Følgegruppemøde den 23. september
2019 og Lodsejermøde den 8. oktober 2019

NYHEDSBREV SØBORG SØ, SEPT. 2019

Naturstyrelsens arealer på søen

Den 1. september 2019 overtog Naturstyrelsen nye arealer og har nu samlet erhvervet 325 ha inden for projektområdet. Yderligere er der opkøbt arealer til erstatningsjord samt en bygningsparcel, der vil blive sat til salg snarest.
De mørkegrønne arealer på kortet udgør de godt 325 ha inden for projektområdet som Naturstyrelsen har erhvervet siden 2018. De lysegrønne arealer er arealer hvor der er indgået en delvis aftale. De orange arealer er erstatningsjord.

Kontakt
Angående jord er du meget velkommen til at kontakte Lars Grumstrup, Landbrugsstyrelsen på tlf. 93597318. Email: lg@lbst.dk

Angående projektet generelt kan du kontakte Ida Dahl-Nielsen, Naturstyrelsen på tlf. 72543184. Email: iddni@nst.dk
Eller send en mail til nsi@nst.dk
Naturstyrelsen Nordsjælland, Østrupgård

Åbent Landbrug
Søndag d. 15. september 2019 blev der afholdt et offentligt arrangement på Søborg Sø i forbindelse med Åbent Landbrug. Over 800 besøgende trods vejret kunne nyde de mange aktiviteter som dagene havde påbydet. Generelt var de besøgende både positive og glade for projektets udvikling. En særlig tak skal gøres til mange frivillige medhjælpere, der var med på dagen til noget helt særligt.

Forpagtninger og ny jordfordeling
Landbrugsstyrelsen afsluttede den anden del af den 1. september 2019. Alle lodsejere, der har indgået aftale med Naturstyrelsen, skal sørge for, at overføre betalingsretten til Naturstyrelsen på CVR nr.: 28422946. Herefter vil styrelsen udlåne betalingsretten til dem styrelsen indgår forpagtningsskifter med. Tidligere lodsejere eller forpagtere til et givent areal skal sørge for, at udgangspunktet først blive tilbudt en forpagtningsskifte. Ønsker disse ikke en af de arealerne som hovedregel blive sendt i udvalgte lodsejere og andre interessenter er meget velkomne til at kontakte Naturstyrelsen for yderligere oplysninger og ønsker snarest. Jordfordelingen op den 8. oktober og løber til efteråret 2020.

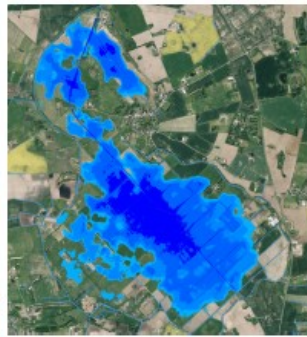
Teknisk rapport
Det rådgivende ingeniørfirma NIRAS har nu afsluttet den tekniske rapport til Naturstyrelsen. Rapporten er sendt til alle lodsejere og kan findes på Naturstyrelsens hjemmeside.

Informationsmøde for lodsejere d. 8. oktober
Alle lodsejere inviteres til møde hvor der vil blive gennemgået den tekniske rapport og den tekniske jordfordeling III, forpagtninger og den tekniske

Tirsdag d. 8. oktober, kl. 19.00-20.00
Søborg Forsamlingshus

Fantastisk dag og engagement fra frivillige!!!

Åbent landbrug den 15. september 2019

KOM TIL
ÅBENT LANDBRUG
VED SØBORG SØ

NATURUDVIKLING OG GENETABLERING AF SØBORG SØ I SAMSPIL MED LODSEJERNE

Parkering ved Ørbakkevej, indkørsel ved Holtvej 67, Græsted

Søndag 15. september kl. 10 - 16

Oplev landbruget, naturen, historiens vingesus
og hør om genetableringen af søen

Se aktiviteter på aabentlandbrug.dk

På dagen kan du møde:

- Landbruget og Søborg Sø Landvindingslaug
- Naturstyrelsen
- Gribskov Kommune
- Museum Nordsjælland
- Gribskov Arkiv
- Landbrugsstyrelsen
- Niras (Rådgivende Ingeniørfirma)
- Dansk Ornitologisk Forening
- Danmarks Naturfredningsforening
- Lokale fødevarerproducenter

DAGENS AKTIVITETER

- Traktortur med lokal guide **1**
- Hør, hvordan et naturprojekt bliver til **1**
- Hvem er de bedste naturplejere? **3**
- Se og hør, hvordan pumpen arbejder **5**
- Kom tæt på maskinerne - historiske og nye **2**
- Hør Søborg Slots historie **4**
- Hør om fuglene på Søborg Sø **1**
- Udstilling om søens historie **1**
- Klappekalve **1**
- Halmligeplads, pandekagebagning og opgaveræs **1**
- Prøv en hoppeko eller to **1**
- Smagsprøver på mejeriprodukter fra Arla **1**
- Café med kaffe, kage samt mad og drikke baseret på lokale fødevarer **1**

Åbent landbrug

En meget vellykket dag

800 mennesker

Stort lokalt engagement

Mange frivillige
landmænd/lodsejere

SE KON 2

Frederiksborg Amts Avis • MANDAG 16. SEPTEMBER 2019

Se flere billeder på
SN /gribeskov

Landskabet er fladt som en pandekage - og om 10 år vil det ikke længere være marker, men sø og et damsted for fugle.
Fotos: Kim Rasmussen

Der er følelser i Søborg Sø

ÅBENT: Åbent Landbrug inviterede udenfor - til kalveklop, traktorfart og hühop på bunden af en fremtidig sø.

2020 for de pumper, der, sammen med kanaler, har holdt området væk, så det har kunnet dyrkes som landbrug. Men nu er landbrugsverdiens faldet - og et statsligt projekt til 80 mio. gør, at området snart bliver det, det var engang: En sø.

Karsten Lorentzen er en af de godt 60 lodsejere, der har afgivet sin jord til projektet. Lodsejerne har kunnet bestemme om de ville sælge, have erstatning eller nyt areal i bytte. Karsten Lorentzen er 76 år, og med valget slutter også hans liv som landbruger med bolig i en af de tidligere lufthavne glæder i Søborg. Men den ældre herre, som er kommet til Åbent Landbrug søndag, er godt tilfreds.

Der har været mange projekter siden 1970'erne, siger han. Og mange ideer, som man bare ville trække med over hovedet på os. Sådan er det ikke nu. Og det er egentlig ikke vemodigt, at det skal ske. Det er godt, og det synes vi nok alle, selv om vi ikke siger det, griner den gamle landmand.

Følelser
Kaare Larsen, Dragstrup, er en slags tovholder på projektet i forhold til lodsejerne og en af dem, der også har afgivet jord. Og så har han glæde af, at der er udsigt til en afslutning i 2023. Han erkender, at jorden, der nu er solgt fra, ikke har den store landbrugsmanøvre værdi, som den havde, da området blev drænet, først i 1780'erne, senere for alvor i 1970. Men der er følelser i spil nu. Det er et smukt landskab, som det præsenterer sig denne søndag og selv i et vejr, hvor truslen om regn er overhængende.

Det er jo sådan, at du mister noget. Til gengæld får du noget andet. Og det her er godt for både klima og vandmiljø. Og ismæssigt er det godt for os landmænd, at vi gør det, siger Kaare Larsen.

Det, som vindes ved at omforme landskabet til sø, er blandt andet et rigere fugle- og dyreliv og en reduceret udvaskning af næringsstoffer.

Sti over sø
Åbent Landbrug besøgte søndag af en lind strøm af mennesker - særligt familier med børn. Og børnene kaster sig med stor iver over den halmborg, der er bygget i tre meters højde og med en storslået udsigt over landskabet. Imens er der sammenstimlen ved de mange info-boder, hvor DOP, DIN, Naturstyrelsen, Arla og mange andre har tæst tilhædere.

Men endnu kan man også selvom der ikke er Åbent Landbrug - nå at gå tur og se området, blandt andet ad den stråte så, der går fra Hållerød til Gilleleje. Den, hører en anden lodsejer, Jan Thomsen, bibeholde.

Så kan man høre - og det ville da være meget anderledes, hvis man på den måde kunne ødsle eller så

hen over søen, argumenter han. Det er endnu ikke besluttet, hvor dyb søen skal være, der er forslag fremme fra 1 til 10 meter. Næste foretagelse er beregninger og Naturstyrelsen træffer beslutninger. Der regnes stadig på søens for forskellig kote giver for skelligt miljø. Anlægsarbejdet starter i 2022. Det bliver tale om diger, sikring af bygninger med mere. De tænkes af de 80 mio kroner, som også går til erhvervsudvikling med mere af arealer. Naturstyrelsen ejer nu 325 ha i den tidligere projektområde.

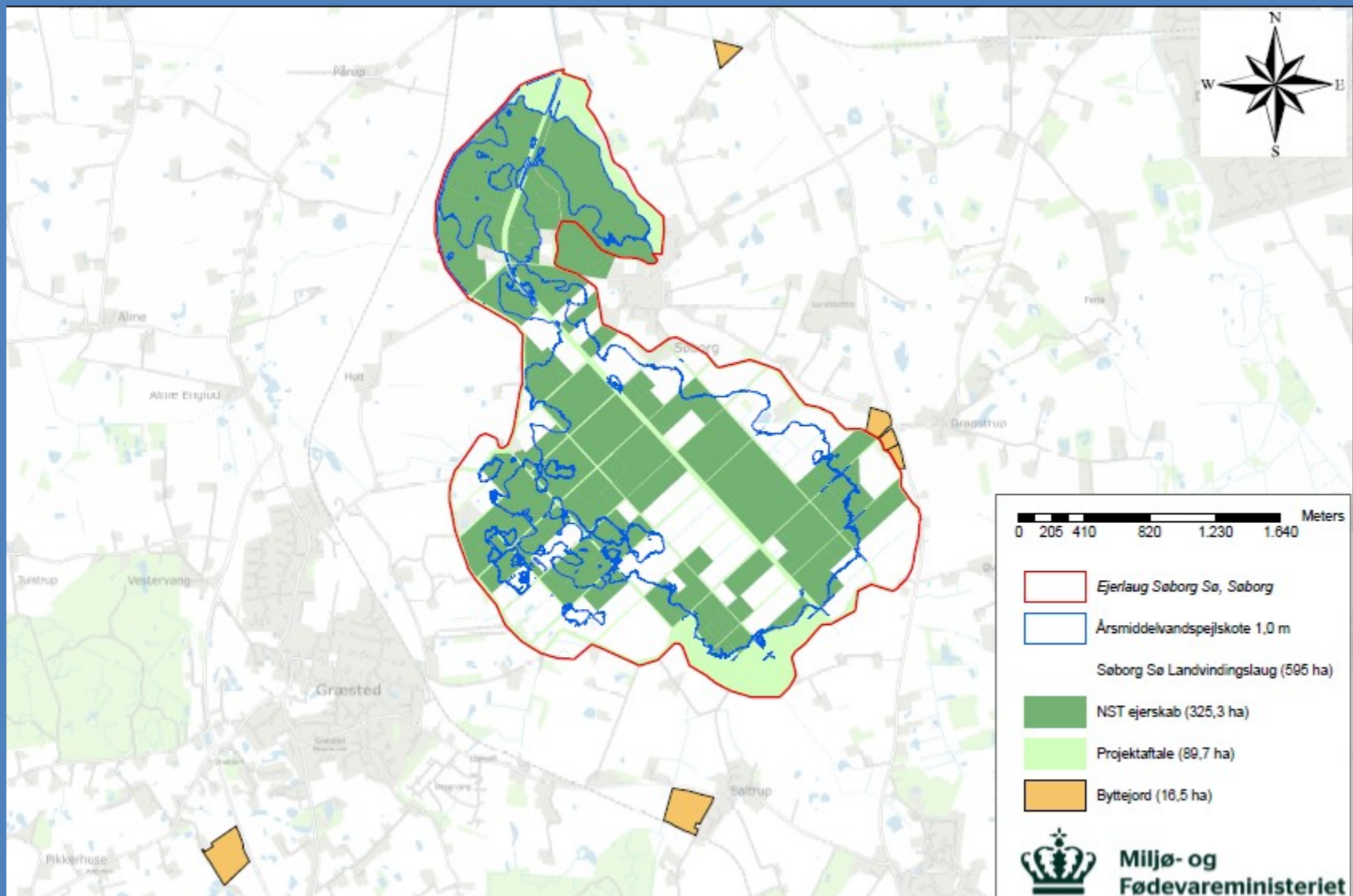
Fra topen af halmborgen var der vid udsigt over det landskab, som oversvømmes i 2023

Dyrene har nu en tur rundt til attraktionerne blandt andet Søborg slotsmuseet

Status for jordfordeling

- det går rigtig godt. NST ejer nu 325 ha inden for projektarealet

Søborg Sø

Jordfordeling 3

Opstart oktober slut efteråret 2020

Der skal forhandles med 35 lodsejere som
ejer ca 160 ha

Sandsynligvis den sidste jordfordeling

Det er 2 år hurtigere end vi først havde
forventet

Betalingsrettigheder og forpagtninger

Betalingsrettigheder

Alle lodsejere, der har solgt jord til Naturstyrelsen, skal sørge for, at overføre betalingsrettighederne til Naturstyrelsen på **CVR nr.: 28422946**.

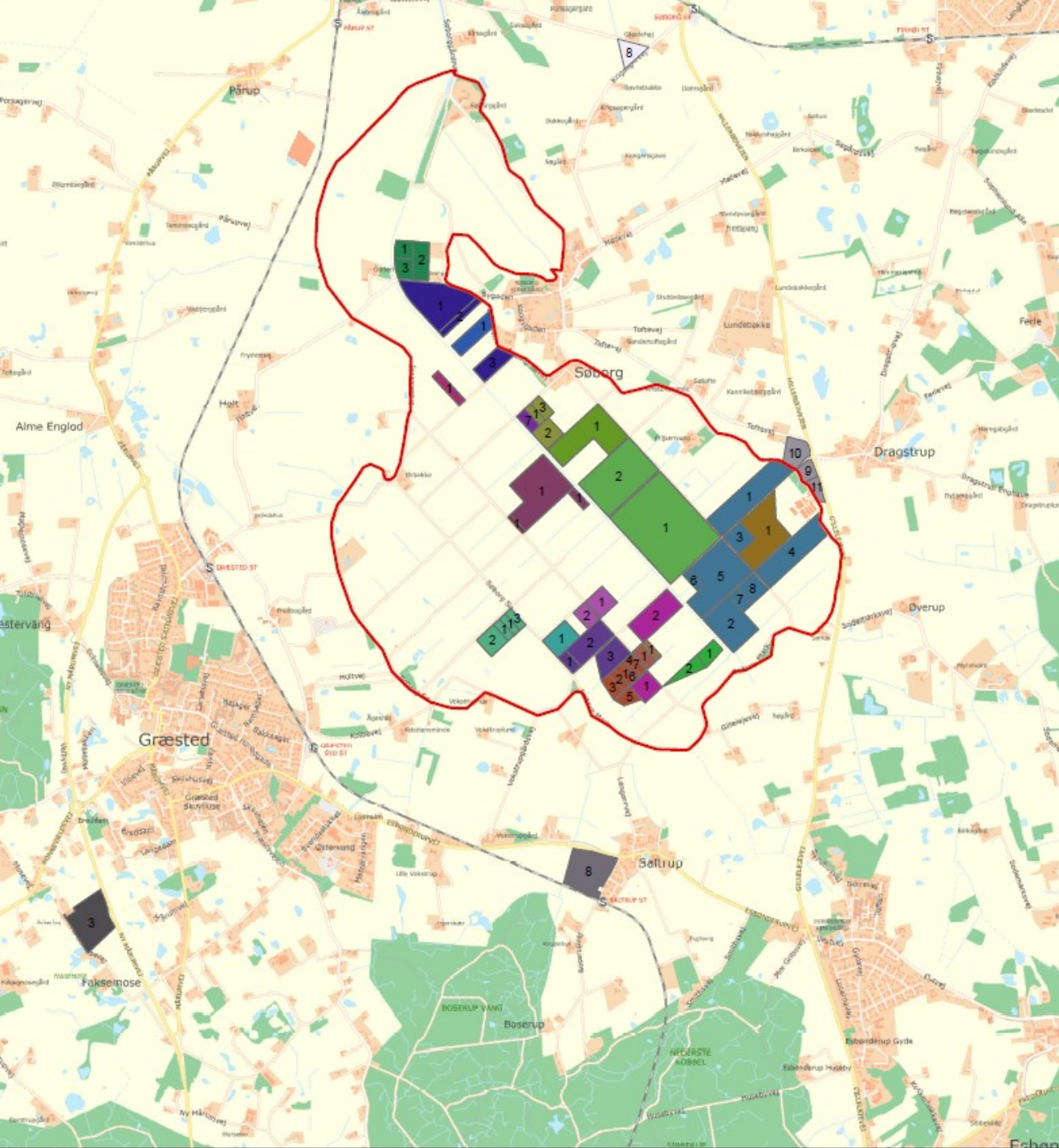
Herefter vil styrelsen udlåne betalingsrettighederne til dem styrelsen indgår forpagtningsaftaler med.

Forpagtninger

Tidligere lodsejere eller forpagtere til et givent areal vil som udgangspunkt først blive tilbudt en forpagtningsaftale.

Ønsker disse ikke en aftale, vil arealerne som hovedregel blive sendt i udbud.

Lodsejere og andre interessenter er meget velkomne til at kontakte Naturstyrelsen

Jordfordeling ii

- Carlo Verner Petersen
- Kaare Dalitz Larsen & Dorte Wain Prior
- Søren Axel Leth & Lene Skovhave Sørensen
- Bjørn Ulric H Rosenvinge -Thürmer
- Carlo Verner Petersen
- Cæcilie Susgaard Warming & Jacob Casper Bjerregaard Christensen
- Henrik Hastrup Larsen
- Henrik Lieker Mortensen
- Jesper Skov Thomasen & Jan Skov Thomasen
- Johnny Larsen & Elfi Yvonne Larsen
- Jytte Nymark Hindhede & Jens Jacob Hindhede
- Kaare Dalitz Larsen & Dorte Wain Prior
- Karsten Lorentsen
- Lars Erik Prior
- Monika Leth Dalsgaard & Jens Peter Leth Dalsgaard
- Niels Kaspar Hansen
- Niels Rohlin Madsen & Tine Jensen
- Nils Viebjerg
- Ole Eriksen
- Ole Torben Vesterkilde Andersen & Birgit Christoffersen
- Søren Axel Leth & Lene Skovhave Sørensen
- TORERO HOLDING ApS
- Torben Steen Nordquist & Henriette Tanderup
- Vibeke Karin Hansen

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Naturstyrelsen

Teknisk Rapport

September 2019

Udarbejdet af Niras

Sendt til
Følgegruppen,
Lodsejere,
Ekspertgruppe

Ses på hjemmeside

Vandspejlskote 1,0 m eller 1,6 m ?

Der kan skabes et rigtig godt naturområde ved begge scenarier

Figur 6.22: Søborg Sø med en vinter median vandstand i henholdsvis scenarium 1,0 (tv.) og 1,6 m (th.) . Øer er fremhævet med grøn skravering.

Kote 1,0 m
460 ha

Kote 1,6 m
524 ha

Samlet påvirket areal
med sø og eng

Det påvirkede areal er ca. 60 ha mere ved kote 1,6 m

Areal med sjapvand og eng er ens i de to scenarier

Eng

Sjapvand

-0,5 til 0,25 m

Sø

dybere end 0,5 m

Samlet påvirket areal 460 ha

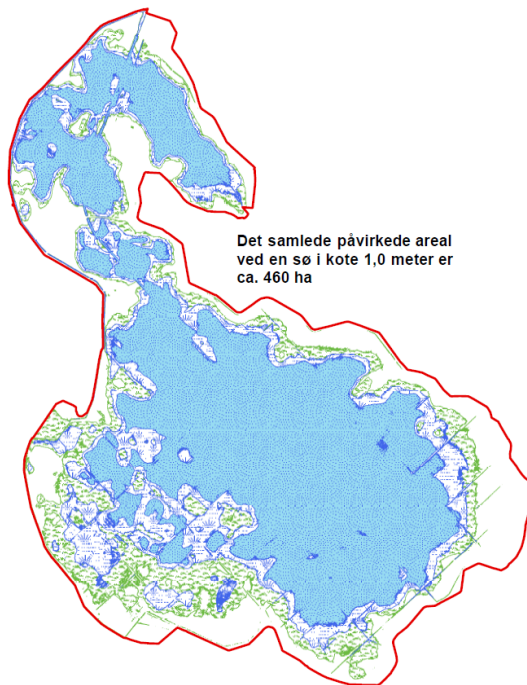
Kote 1,0 m

92 ha

89 ha

279 ha

+ arrondering

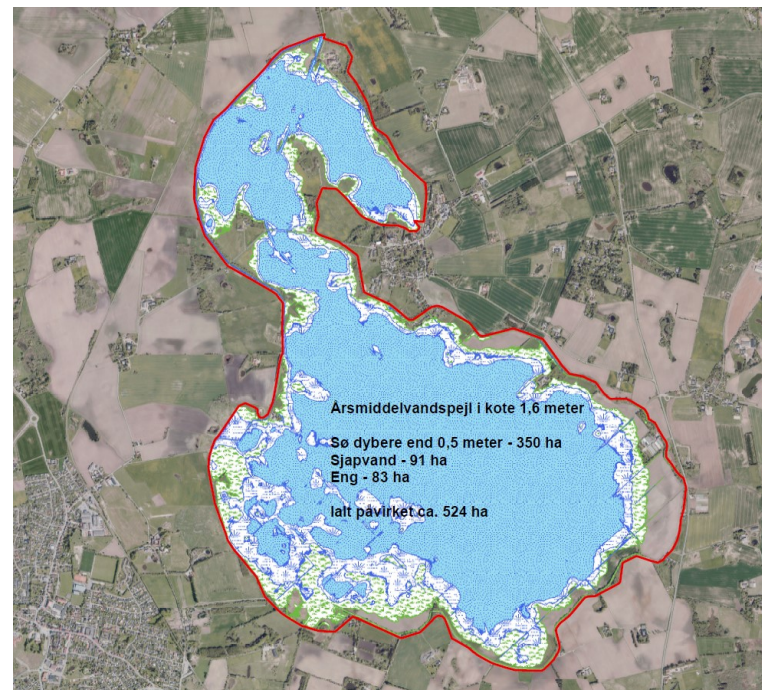
Kote 1,6 m

83 ha

91 ha

350 ha

524 ha

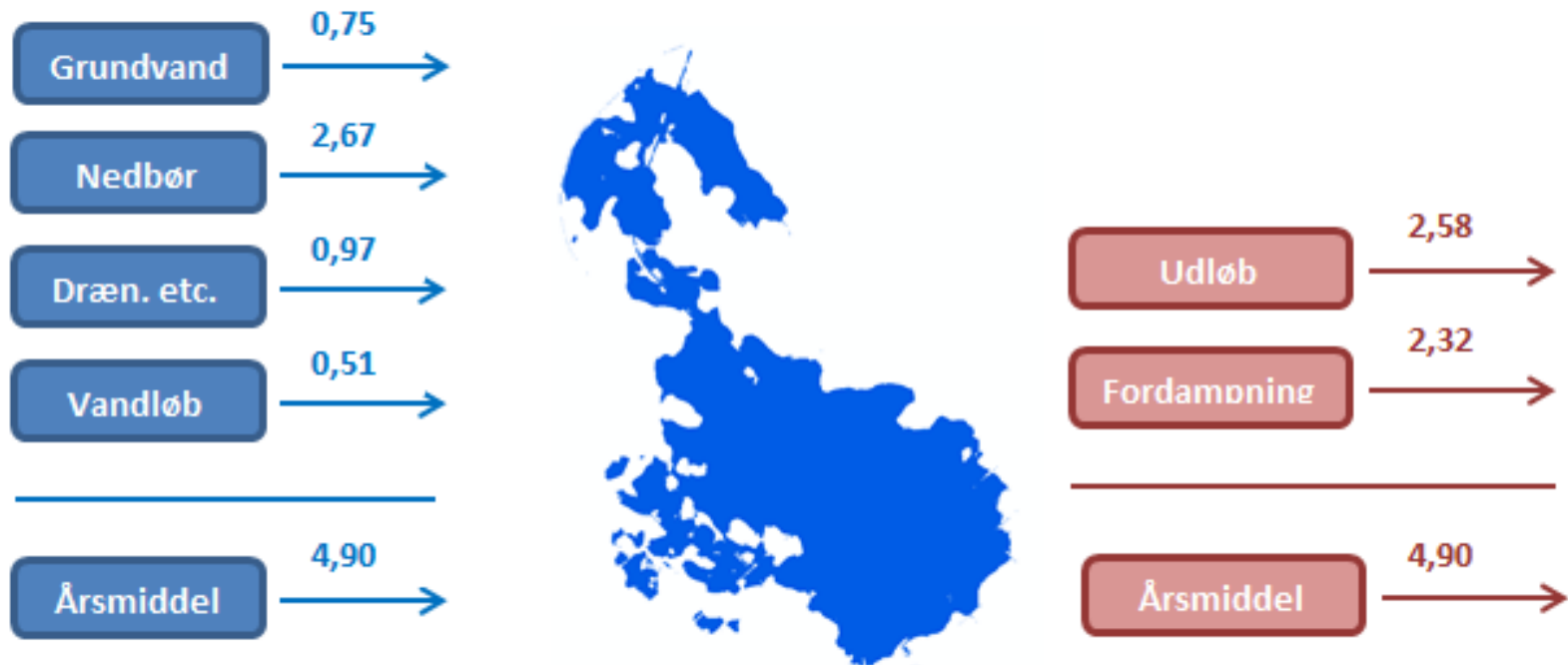

Søborg Sø

Vandbalance ved søkote 1,0 m

Tal i mio. m³/år

Det tager 1 – 2 år at fylde søen

1 mio. m³/år svarer ca. til 32 liter/sekund

Søborg Sø Vandløb

Niras foreslår at **Slettemose Vandløbet** ledes til Søborg Sø. Det er et rørlagt vandløb fra Esbønderup

Hvis der kommer til at mangle vand i søen kan hele eller dele af **Lopholm Renden** også ledes til søen

Fosforfrigivelse fra jorden

Højest fosforfrigivelse
på de røde arealer.

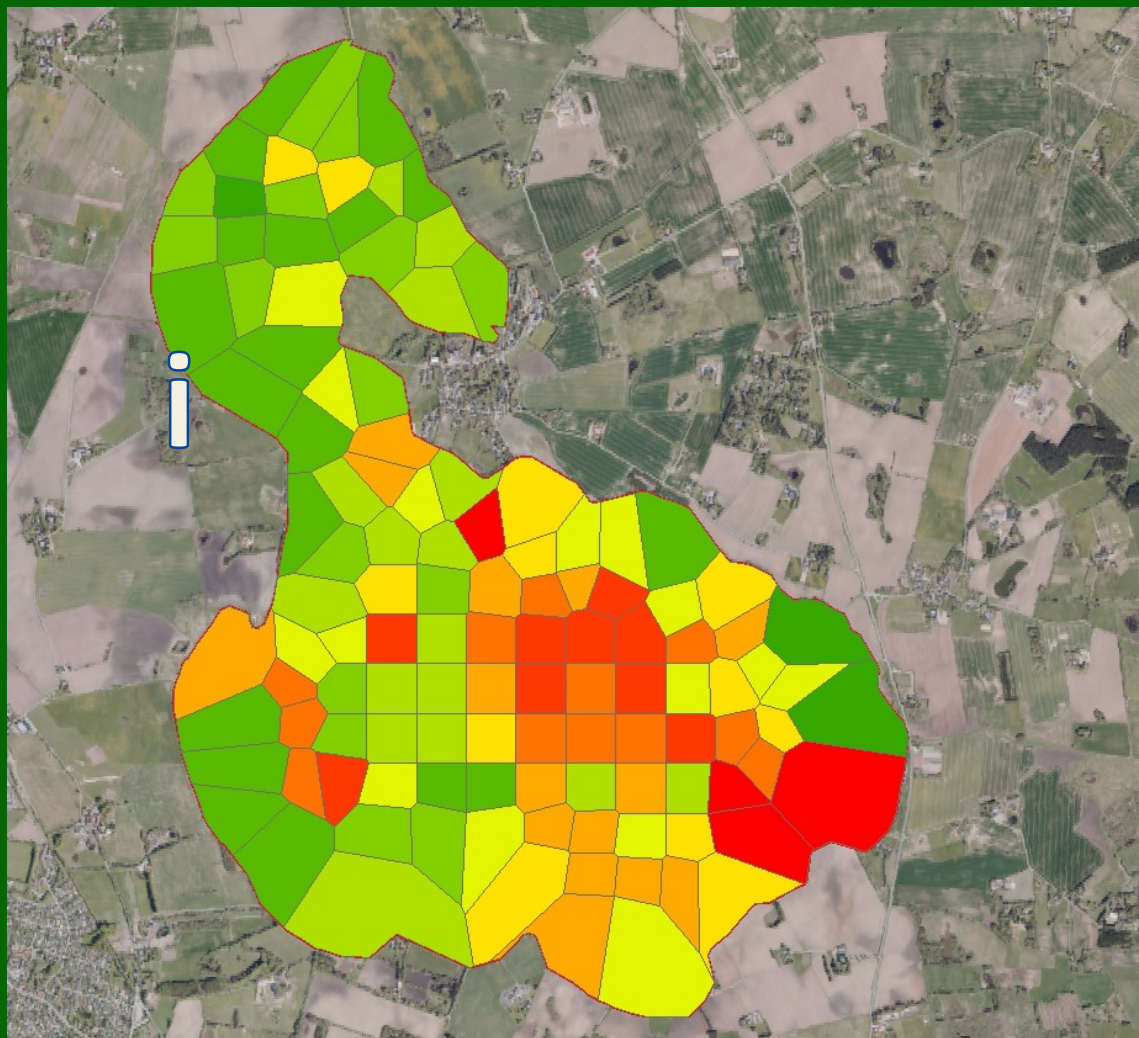
Tab af fosfor har været
drøftet med eksperterne
jern i jorden
kalk i jorden

Fosforindholdet har en
middelværdi på 86 mg/kg
i 0-30 cm.

Total 55 ton P

KU speciale studerende har
mål ret ens fosfor-
koncentration ned gennem
Jordsøjlen

TAB til havet på 0,3– 0,4 tons P
REDUKTION til havet på 21 tons N

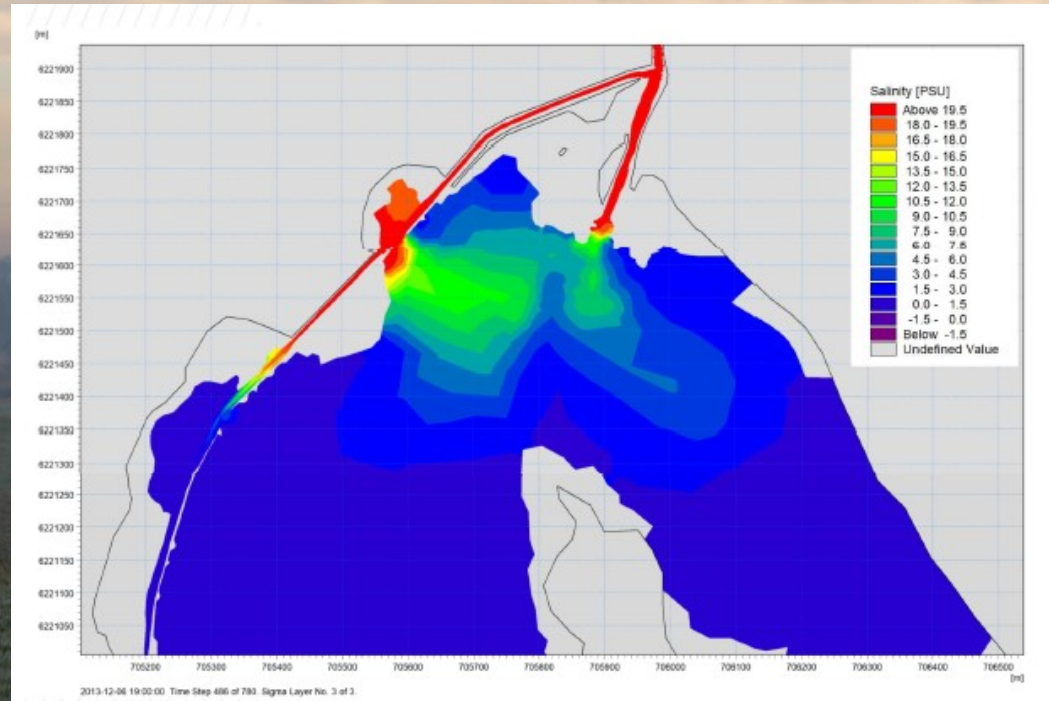

Søborg Sø

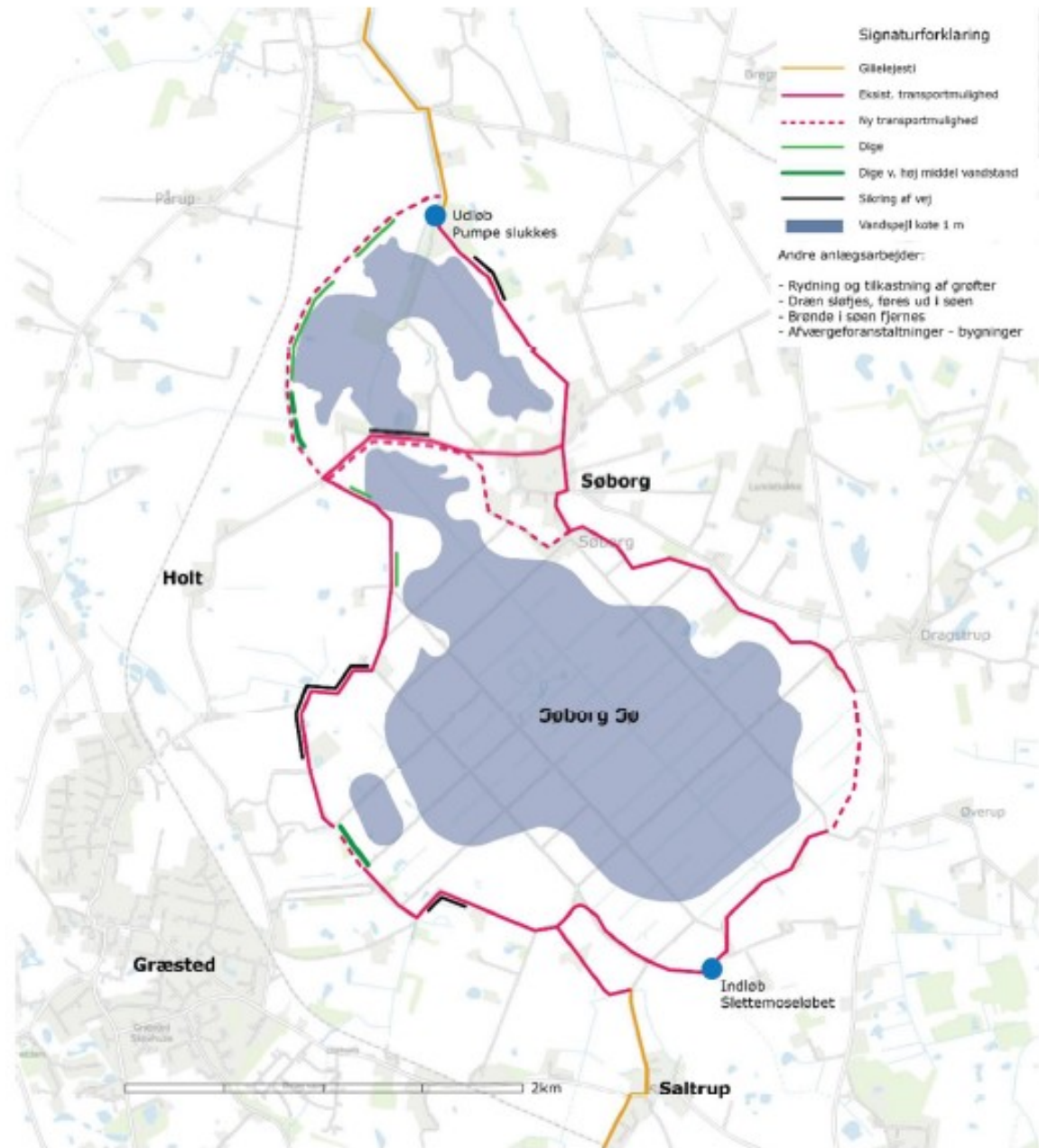
Saltvandsindtrængen

Foreløbig

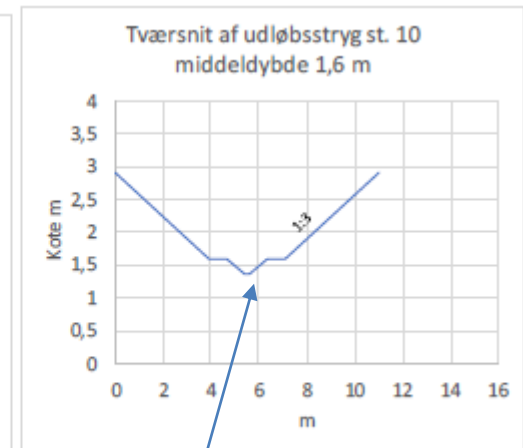
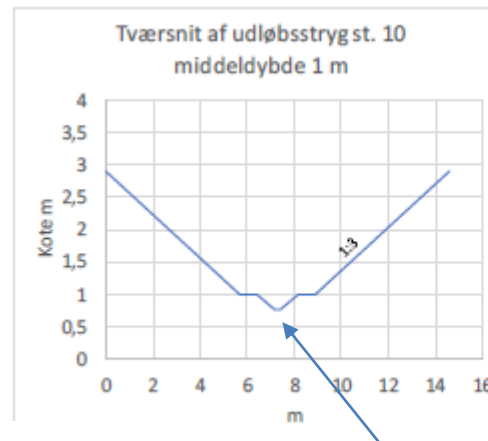
- Ved en gentagelse af Bodilstormen i 2013 vil der ved søkote 1,0 m scenariet trænge saltvand ind i søen.
- Saltvandet vil hovedsaglig påvirke den del af søen der ligger nord for Bygaden
- Projektets ekspertfølgegruppe anbefaler ikke at der etableres foranstaltninger der hindrer saltvandsindtrængen

Projektforslag

Udløb fra søen

Dobbelt profil

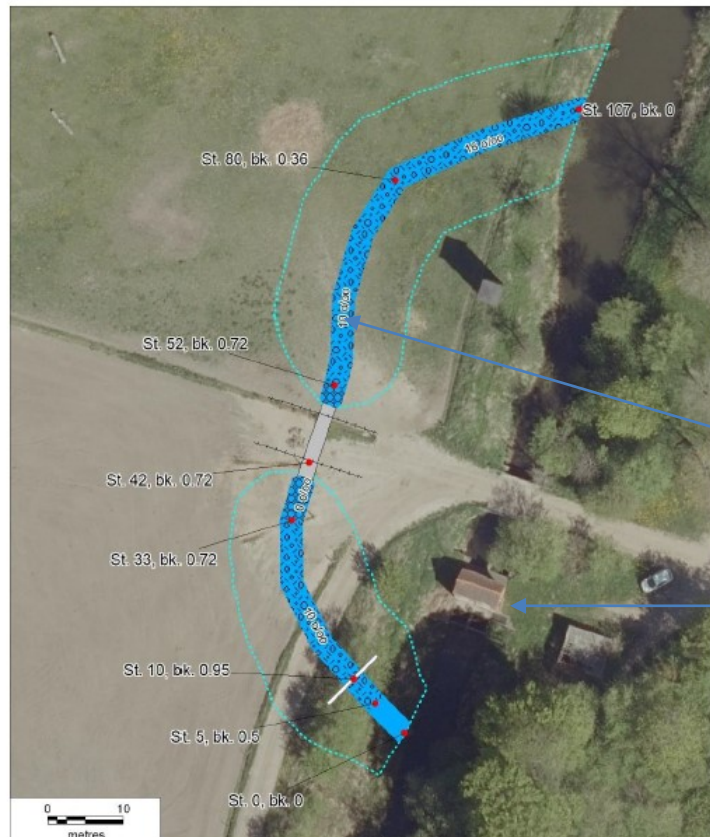
Figur 5.4: Projektforslag for etablering af afløb fra Søborg Sø

Signaturforklaring: Udløb

- Rørbro
- Rørkæde

Styrg, bundsunderlag

- Udlæg af grov sten/grusblandning
- Udlæg af grusblandning
- Ingen udlæg af grus
- Beregnet overbredsde af udgravning

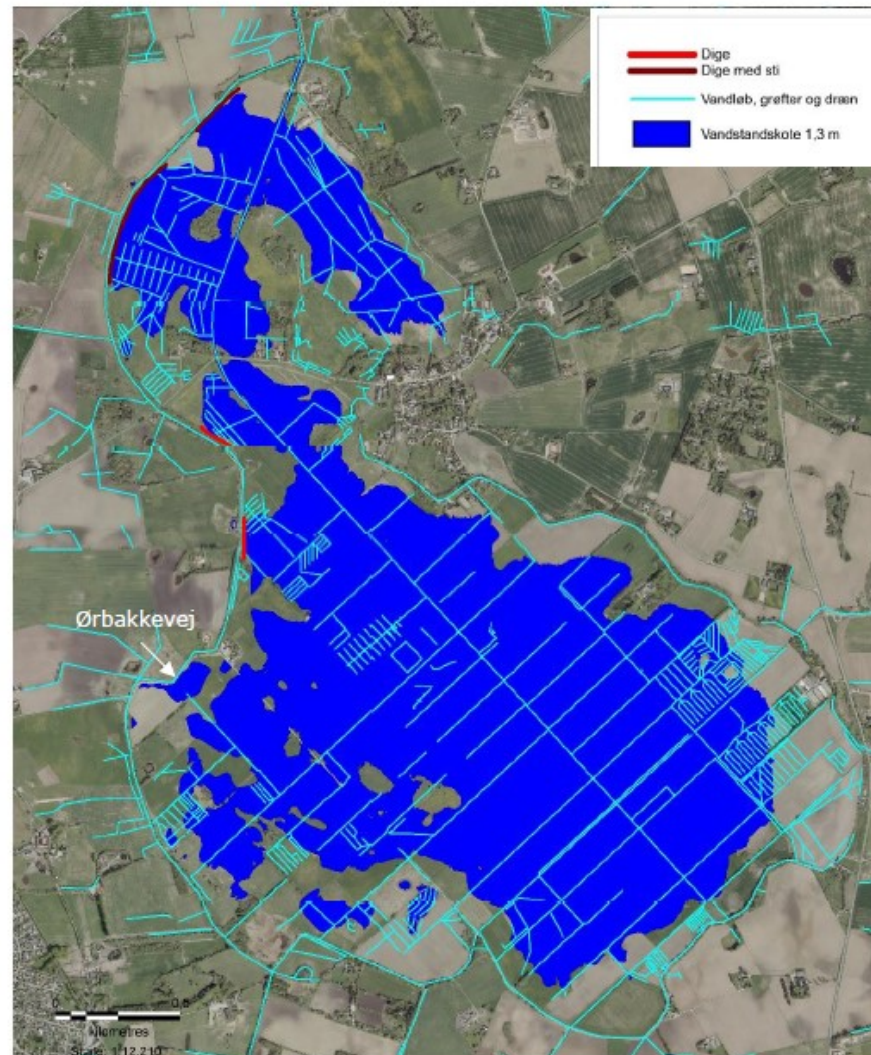

Nyt gravet udløb
falder ca. 0,3 m ved kote 1m
ca. 0,9 m ved kote 1,6 m

Pumpehus

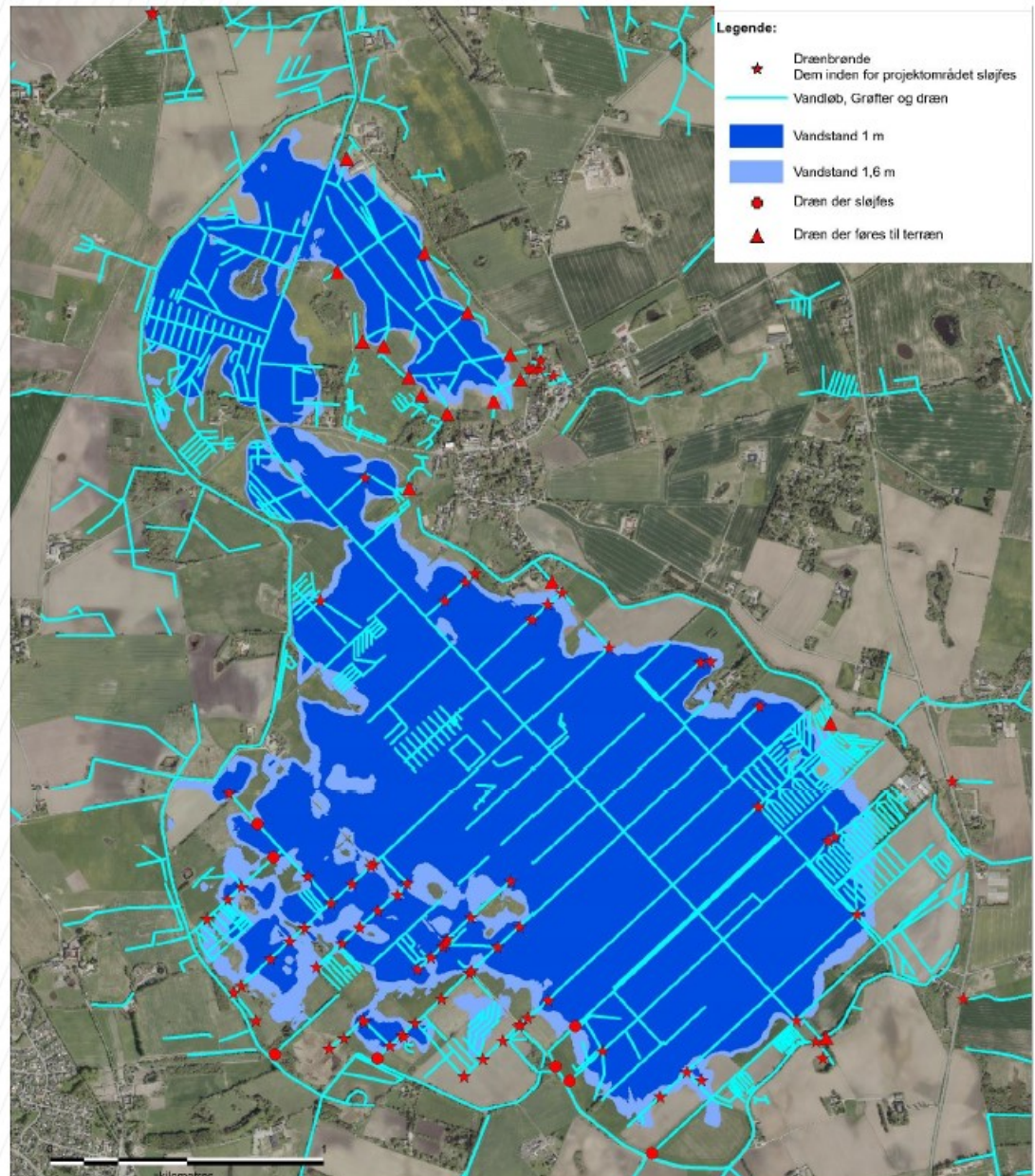
Diger

Figur 5.7: Placering af dige ved 1 m middelvandstand i Søborg Sø.

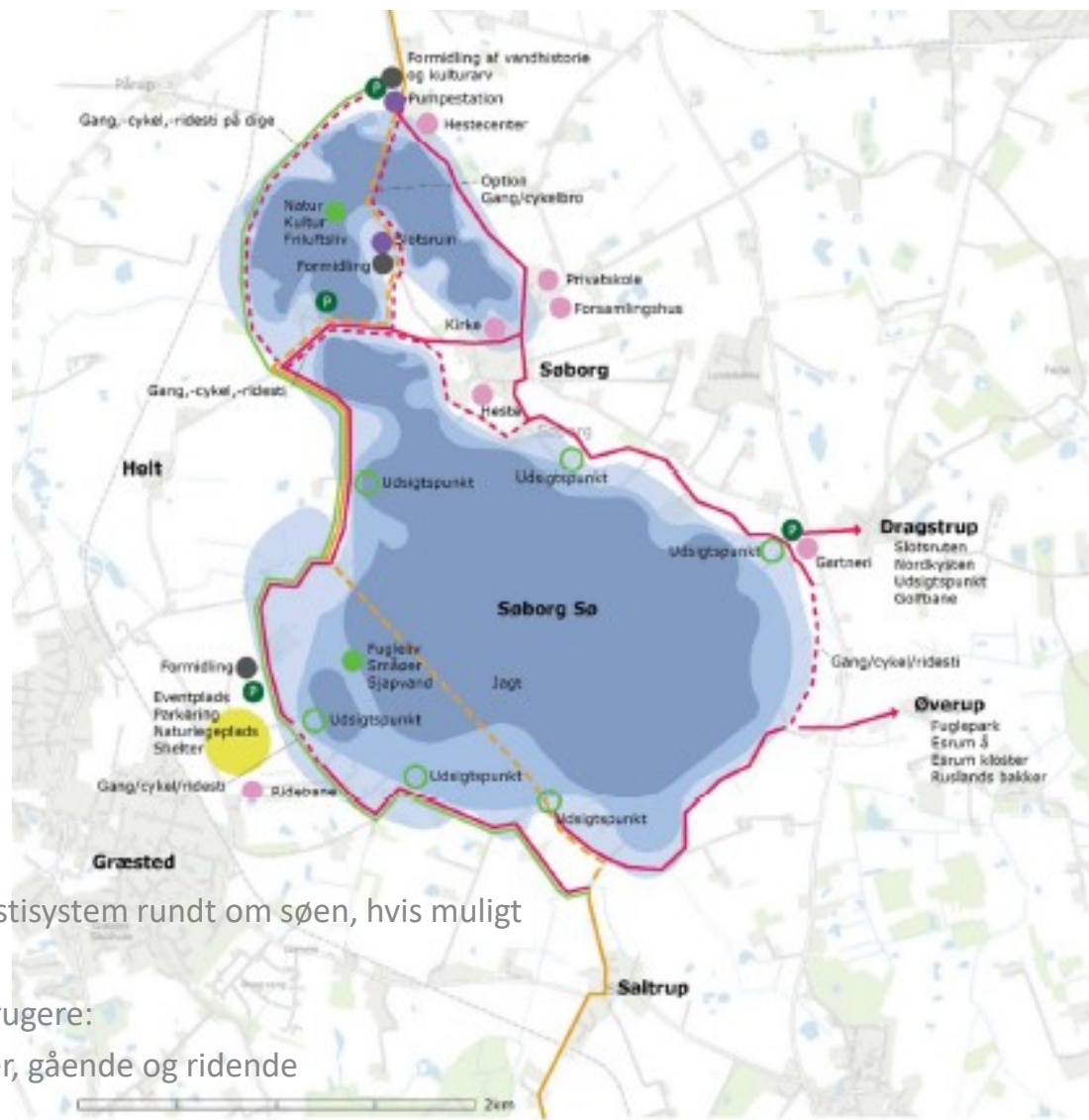
Tilkastning af afvandingsgrøfter

Figur 5.5: Vandløb, grøfter, dræn og brønde.

Stier

Foreløbig

- Etablering af nyt stisystem rundt om søen, hvis muligt
- Stier målrettes brugere:
cyklister, gående og ridende
- Fremkommelighed højnes ved bl. a. hævning af diger
- Stisystemet sammenlægges med regionale cykelruter
- Borde-/bænkesæt opsættes i forbindelse med stier

Forskellige typer stier

Forskellige brugere:

Cyklende

Gående

Ridende

Den regionale cykelsti rute 33 opretholdes – forløbet er ikke fastlagt.

Ved endelig placering af stisystem, vægtes minimering af forstyrrelser for dyre- og fugleliv.

Foreløbig

Regional cykelsti

Gangbro til fugletårn/skjul

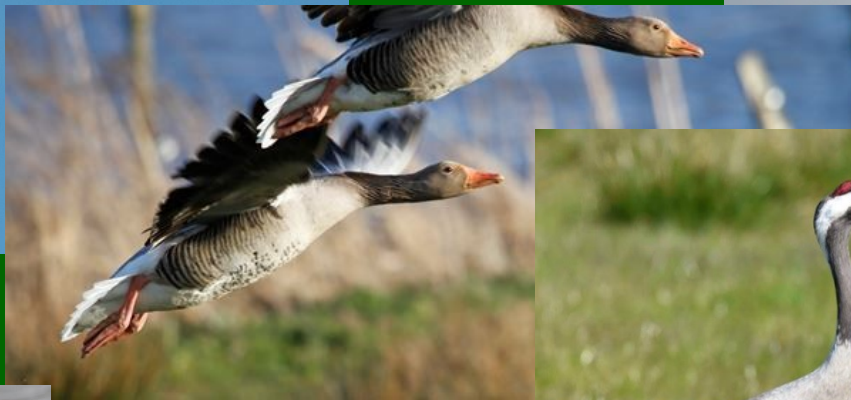

Grussti og ridespor

Fugle

fiskeørn

grågæs

rørhøg

trolldand

trane

skarv

vibe

DOF
Caretakergruppe
overvåger allerede
nu området

Fugletårn - fugleskjul

Foreløbig

Der ønskes opført
fugletårn/fugleskjul
– der er ikke taget
stilling til placering
og udformning

Fugleskjul ved Arresø

Fugletårn ved Gurre Sø

Miljøkonsekvensrapport

Skal udarbejdes af Naturstyrelsen og sendes til godkendelse i Miljøstyrelsen.
Udarbejdes på baggrund af den tekniske rapport, men andre forhold vil også blive belyst.

Offentligt møde og høring i foråret 2020

Forhåbentlig en endelig godkendt Miljøkonsekvensrapport inden sommer

- Afhænger bl.a. af om der kommer nogen indsigelser, der har opsættende virkning, Miljøstyrelsen, mv.

Tidsplan

Det **SKAL** ske:

Løbende opdateringer om projektet kan findes på Naturstyrelsens hjemmeside www.naturstyrelsen.dk

Information og kontakt

Nyhedsbrev

Læs mere Søborg Sø på hjemmesiden:

<http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/naturprojekter/soeborg-soe/>

I er altid velkomne til at ringe eller skrive!!

*Traner – forhåbentlig kommer de til
i Søborg Sø*

Miljø- og Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

Miljø- og Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

Naturstyrelsen Nordsjælland,
"Ostrupgård"
Gillelejevej 2B
Græsted

Ida Dahl-Nielsen, iddni@nst.dk
72 54 31 84

Morten Elling, moell@nst.dk
20 66 52 06

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Landbrugsstyrelsen
Pioner Allé 9
6270 Tønder

Lars Grumstrup, lg@lbst.dk
93 59 73 18